

МОНГОЛ УЛС

Төрийн тэргүүн: **Цахиагийн Элбэгдорж**
Засгийн газрын тэргүүн: **Чимэдийн Сайханбилэг**

Арванхоёрдугаар сард цаазаар авах ялыг бүрэн халсан шинэ Эрүүгийн хууль баталсан ба 2016 оны 9-р сараас хэрэгжиж эхлэх юм. Хууль сахиулагчид байцаалтын үеэр хэрэг хүлээлгэхээр эрүүдэн шүүж, зүй бус харьцсан хэрэгт ял завших явдал өргөн тархсан. Хотын оршин суугчид албадан нүүлгэлтэнд өртөх эрсдэлтэй байв. Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр болон интерсекс (ЛГБТИ) хүмүүсийн эсрэг ялгаварлан гадуурхалт, халдлага санаа зовоосон асуудал хэвээр байв. Сэтгүүлчид яллагдахаас айж өөрийгөө цензурдсээр байна. Хүний эрхийн хамгаалагч, сэтгүүлч нарт хүний эрхийг хамгаалах үйл ажиллагаагаа явуулахад нь бэрхшээл тулгарсаар байна.

ЭРҮҮДЭН ШҮҮХ БОЛОН ЗҮЙ БУС ХАРЬЦАА

Хууль сахиулагчид эрүүдэн шүүж, зүй бус харьцсан гэмт хэрэгтэй ял завших нь үргэлжилсээр байв. 2014 онд УЕПДМБА татан буугдсанаар эрүүдэн шүүгдсэн, зүй бус харьцсан тухай өргөдөл гомдлыг хараат бус байгууллага бус цагдаагийн байгууллага өөрөө шалгах болсон нь шударга байдалтай холбоотой санаа зовоох асуудлыг нэмэгдүүлж байна. Зөвхөн тодорхой хэсэг албан тушаалтнуудын хэрэг Эрүүгийн хуулийн 251-ээр зүйлчлэгдэн шүүхээр орсон ч мэдүүлэг авахаар хүч хэтрүүлэн хэрэглэсэн бусад хэргүүд хариуцлагаас мултарсан байна. Бие махбодийн эрүү шүүлтийг бодвол сэтгэл санааны эрүү шүүлт нь нотлоход хэцүү байдгаас энэ төрлийн гомдлыг ихэнхдээ хэрэгсэхгүй болгожээ.

ШУДАРГА БУС ШҮҮХ АЖИЛЛАГАА

Эрүүдэн шүүх болон бусад зүй бус харьцаанаас ангид байх, эрүүл мэндээ хамгаалуулах, гэр бүл, өмгөөлөгчтэйгөө уулзах эрх зэрэг шүүхийн өмнөх шатны эрхийг үгүйсгэх тохиолдлууд үргэлжилсээр байв.

Сэжигтэн, түүний гэр бүлийн гишүүдийг цагдаа, прокурор айлган сүрдүүлсэн, хууран мэхэлсэн тохиолдлууд мөн бүртгэгдсэн.

ОРОН БАЙРТАЙ БАЙХ ЭРХ – АЛБАДАН НҮҮЛГЭЛТ

Нийслэл Улаанбаатар хотын гэр хороолол (шаардлагатай үндсэн үйлчилгээ дутмаг газар)-ын оршин суугчид орон гэрийг нь хүчээр нүүлгэн шилжүүлж болзошгүй байнгын айдас дунд амьдарч байв. Хот хөгжүүлэх төлөвлөгөө нь ил тод бус, бодлого эсвэл хуулиндаа албадан нүүлгэлтийг хориглоогүй байгаа нь асуудлыг хүндрүүлж байна. Улаанбаатар хотын Баянзүрх дүүргийн зарим оршин суугчид хот хөгжүүлэх төлөвлөгөө ба газар чөлөөлөх гэрээнд хүчээр гарын үсэг зуруулахаар заналхийлж, айлган сүрдүүлсэн тухай гомдол гаргасан.

ЛЕСБИЯН, ГЕЙ, БИСЕКСУАЛ, ТРАНСЖЕНДЭР БОЛОН ИНТЕРСЕКС ХҮМҮҮСИЙН ЭРХ

ЛГБТИ хүмүүсийн эсрэг ялгаварлан гадуурхалт өргөн тархсан. ЛГБТИ хүмүүсийн эрхийг хамгаалах байгууллагын хэлснээр цагдаагийн ажилтнууд хөндлөнгөөс оролцдоггүй. ЛГБТИ хүмүүсийг ялгаварлан гадуурхсан хэрэгт ялгаварлах чиг хандлага хүчтэй байгааг цагдаа илрүүлсэн ч өөрсдөө ЛГБТИ хүмүүсийн эрхийг зөрчигчид болж байна.

ҮЗЭЛ БОДЛОО ИЛЭРХИЙЛЭХ ЭРХ ЧӨЛӨӨ – СЭТГҮҮЛЧИД

Авилга, хууль тогтоогчдын үйл ажиллагааг сурвалжлан бичсэнийг нь нэр төрд нь халдсан хэмээж сэтгүүлчдийн эсрэг Монгол улсын Эрүүгийн болон Иргэний хуульд заасан гүтгэлгийн гэмт хэргийг хэрэглэсэн байна. Олон сэтгүүлчид, хараат бус хэвлэлүүд хуулийн санцаас эмээж өөрсдийгөө цензурдэх болсон.

ЦААЗААР АВАХ ЯЛ

12-р сард УИХ (Парламент) цаазаар авах ялыг бүрэн халсан шинэ Эрүүгийн хуулийг баталсан. Хоёр хүнд цаазаар авах ял оногдуулсан ба нэг нь гэмт хэрэг үйлдэх үедээ 17 настай байсан. Давж заалдах шатны шүүхээс нэгийг нь ялыг 25 жил хорих ялаар сольсон.

Монгол улс: Цаазаар авах ялын асуудлаарх нээлтэй захидал (ASA 30/2490/2015)

Эмнести Интернэшнл нь хүний эрхийн зөрчлийг төгсгөл болгохын төлөө кампанит ажил өрнүүлдэг 150 гаруй орны 7 сая гаруй гишүүд, дэмжигчид, хүний эрхийн хамгаалагчдыг эгнээндээ нэгтгэсэн дэлхийн хөдөлгөөн юм.

Бидний хүсэл Хүний Эрхийн Түгээмэл Тунхаглал болон бусад олон улсын жишиг хэмжээнд заасан хүний эрх, эрх чөлөөг хүн бүрт адил тэгш эдлүүлэхэд оршино.

Бид аливаа засгийн газар, улс төрийн үзэл бодол, эдийн засаг болон шашны үзлээс ангид байж, ихэнхдээ гишүүд, олон нийтийн хандиваар санхүүждэг.

Монголын Эмнести Интернэшнл
Хаяг: Сүхбаатар дүүрэг, 6-р хороо,
Их сургуулийн гудамж, #АВ центрийн
5 давхар 503 тоот
Утас/Факс: 976-7000-4705
aimncc@magicnet.mn
www.amnesty.mn